

Mark- och Miljödomstolen

Marit Åkerblom, marit.akerblom@dom.se

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet Om prövning och omprövning (SOU 2022:33)

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen i Östersund ställer sig bakom utredningens utgångspunkt att det inte behövs stora förändringar i systemet utan att föreslagna förbättringarna är tillräckliga för att effektivisera prövningen. Domstolen anser att de föreslagna ändringarna i huvudsak är bra och bör genomföras. Vidare instämmer domstolen i bedömningen att rätts-säkerheten och miljöprövningen kräver sin tid, vilket också bekräftas i utredningen av jämförelserna med de nordiska länderna som har liknande tidsåtgång med motsvarande parametrar som utgångspunkt.

Domstolen anser att handläggningen vid domstolarna med kompletteringar av ansökningar är ett område som kan förbättras. Domstolen ställer sig därför särskilt positiv till länsstyrelsens roll att stödja verksamhetsutövaren vid framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen och de positiva effekter som man kan hoppas det har på kortare handläggningstider i domstolarna. Mark- och miljödomstolen i Östersund vill dock understryka att det alltid är sökandes ansvar att underlaget är fullgott, vilket har betydelse för handläggningstiden som framgår av utredningens goda exempel.

Enklare regler för att ändra en verksamhet (4 kap)

Ändringsprövning föreslås bli huvudregeln när någon ansöker om att ändra en miljöfarlig verksamhet. Genom att byta ut ordet "får" till "ska" blir det obligatoriskt att ansöka om ändringstillstånd *om inte ansökan avser tillstånd för hela verksamheten*. Enligt betänkandet ska detta innebära en mer generös tillämpning och prövningsmyndigheten ska inte behöva pröva lämpligheten av att pröva ändringen som ett ändringstillstånd. Mark- och miljödomstolen vill i detta sammanhang påpeka att det ändå ankommer på prövningsmyndigheten att pröva om det är ett tillstånd för hela verksamheten eller inte som avses med ansökan och om underlaget är tillräckligt för prövningen.

I betänkandet föreslås att uttrycken "betydande olägenheter för människors hälsa eller miljön" respektive "olägenhet av betydelse för människors hälsa eller miljön betydande föroreningar eller andra betydande olägenheter för människors hälsa eller miljön" ska ersättas med "*betydande miljöpåverkan*". Det finns alltid en risk att begreppens betydelse förändras vid den formen av ändringar, även om det är positivt med enhetliga begrepp. Mark- och miljödomstolen ifrågasätter därför om inte det enhetliga begreppet behöver omfatta såväl ordet miljö som hälsa.

Utredningen föreslår att uppenbarhetsrekvisitet i 24 kap. 13 § miljöbalken vid ändringen av villkor ska tas bort. Mark- och miljödomstolen ifrågasätter såväl behovet av ändringen som konsekvenserna av den föreslagna ändringen. I likhet med ett särskilt yttrande ifrågasätter domstolen behovet av ändringen och kan se en risk att frågor inte behandlas i den utsträckning som krävs.

Omprovning för moderna miljövillkor (5 kap)

Det införs en möjlighet att förlänga giltigheten för ett tidsbegränsat tillstånd med högst tre år för att undvika att tillstånd löper ut där det är lämpligt att verksamheten fortsätter (24 kap. 13 a § miljöbalken).

Mark- och miljödomstolen ifrågasätter om det inte behövs en ytterligare möjlighet till förlängning vid synnerliga skäl e.d. En tillståndsprocess kan t.ex. ha dragit ut på tiden på grund av omständigheter som tillståndshavaren inte kunnat råda över och det kan då föreligga skäl att låta verksamheten fortsätta trots att tillståndet ännu inte förlängts.

Myndigheternas roll i miljöprovningen (6 kap)

I 6 kap. 32 § miljöbalken föreslås ett tydliggörande av länsstyrelsens roll i samrådsprocessen. Enligt tredje punkten ska länsstyrelsen göra en sammanfattande bedömning av vad miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla för att ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen.

För att detta ska bli effektivt är det givetvis nödvändigt att länsstyrelsen så snart det kan finnas behov samråder med andra myndigheter (jfr föreslagna 6 kap. 32 a § miljöbalken). Mark- och miljödomstolen ifrågasätter om det inte bör införas en *skyldighet* för länsstyrelsen att alltid samråda med andra myndigheter för att säkerställa att övervägande del av synpunkter verkligen inhämtas innan ansökan når prövningsmyndigheten. Därigenom minskar risken för kompletteringar hos prövningsmyndigheten och eventuell avvisning. Det bör också ankomma på länsstyrelsen att sammanfatta vad som framkommit vid detta samrådsförfarande.

Prövningsmyndigheternas processledning och handläggning (7 kap)

Mark- och miljödomstolen anser att det är positivt att man framhäver möjligheten till muntlig förberedelse och inför krav på rätten att driva förberedelsen så att den leder till ett effektivt avgörande (föreslagna 22 kap. 2 b § miljöbalken). Domstolen ifrågasätter dock om det inte uttryckligen i föreslagna 2 c § bör anges att part inte behöver kallas till muntlig förberedelse om detta är avsikten. I sista stycket bör övervägas om inte ordet part ska bytas ut eftersom det kanske endast är andra närvarande. Förslagsvis kan sista stycket inledas med orden ”De som närvarar vid muntlig förberedelse får... ”.

Vidare har man i sista stycket bytt ordet ”skrift” till ”handling” för att vara teknikneutral. Eftersom avsikten är att även redogörelsen ska omfatta handlingar bör även ordet ”skrifternas” bytas ut till ”handlingarnas innehåll”. Vidare bör det tydliggöras vem som ska redogöra för handlingarnas innehåll.

Domstolen instämmer i bedömningen att det inte är lämpligt med lagstadgade handläggningsfrister.

Konsekvenser

Domstolen konstaterar att bedömningen av antalet inkomna mål är svår att göra och att konsekvenserna för domstolarna kan bli större än vad analysen kommit fram till.

I yttrandet har chefsrådmannen Marit Åkerblom, rådmannen Åsa Ärlebrant och tekniska rådet Jari Hiltula deltagit.